

ความยั่งยืนของการผลิตน้ำตาลโตนด จังหวัดชัยนาท

พัชรารดี คำรอด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชุมชนและชนบท

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2550

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ความยั่งยืนของการผลิตน้ำตาล โตนดจังหวัดชัยนาท

(SUSTAINABILITY OF PALM SUGAR PRODUCTION, CHAINAT PROVINCE)

พัชรราตี คำรอด 4737409 ENRD/M

วท.ม. (การวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชุมชนและชนบท)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : สุริยพงศ์ วัฒนาศักดิ์, Ph.D. (Palaeo-environment), สิทธิพงษ์ คิลกวนิช,
Ph.D. (Human Geography), สัญชัย สุทธิพันธ์วิหาร, M.Sc. (Technology of Environmental Management)

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตน้ำตาลโตนด ศึกษาวงจรการผลิตน้ำตาลโตนด วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อแนวโน้มการเปลี่ยนอาชีพผลิตน้ำตาลโตนด และเสนอแนวทางการพัฒนาความยั่งยืนของการผลิตน้ำตาลโตนด โดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสัมมนาระดมความคิดเห็น กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้บริโภค หน่วยงานภาคท้องถิ่นและภาครัฐ ตำบลห้วยกรดและตำบลห้วยกรดพัฒนา อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท สถิติที่ใช้วิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และไคสแควร์

จากการศึกษา พบว่า องค์ความรู้ในการผลิตน้ำตาลโตนด ประกอบด้วย การเพาะปลูก การใช้ประโยชน์ การสืบทอดภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่น ฤดูกาลของการผลิต อุปกรณ์และขั้นตอนในการผลิต การปรับปรุงวิธีการผลิต และการเก็บรักษา ซึ่งวงจรการผลิต เริ่มจากผู้ผลิตผลิตน้ำตาลโตนด จำหน่ายน้ำตาลโตนดทั้งปลีกและส่ง โดยปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อแนวโน้มการเปลี่ยนอาชีพผลิตน้ำตาลโตนด พบว่า นโยบายด้านการเกษตรของภาครัฐและการจัดรูปที่ดิน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินและกรรมสิทธิ์ที่ดิน การสร้างคลองชลประทานทำให้ชาวนาไม่มีเวลาทำตาล โดยจากเดิมทำน้ำตาลปีละ 1 ครั้ง เป็นมากกว่าปีละ 1 ครั้ง ชาวนาบางส่วนจึงเลิกทำตาล ทำให้ปริมาณน้ำตาลโตนดน้อยลง จึงเกิดน้ำตาลผสมขึ้น ส่วนปัจจัยภายใน พบว่า คุณสมบัติส่วนบุคคลและความคิดเห็นของผู้ประกอบอาชีพผลิตน้ำตาลโตนด ไม่มีผลต่อแนวโน้มการเปลี่ยนอาชีพผลิตน้ำตาลโตนดที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แต่ปัจจัยการผลิตน้ำตาลโตนดมีผลต่อแนวโน้มการเปลี่ยนอาชีพผลิตน้ำตาลโตนดที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้แก่ ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ และกรรมสิทธิ์ที่ดิน ทั้งนี้ปัญหาที่พบในพื้นที่ ได้แก่ กรรมสิทธิ์ที่ดิน การขาดแคลนวัตถุดิบ การขาดผู้สืบทอดอาชีพ ความไม่ปลอดภัยในผลิตภัณฑ์น้ำตาลโตนด ปริมาณน้ำตาลสันตลาค วัตถุดิบมีราคาสูงขึ้น การเก็บรักษาผลผลิต ระยะเวลาการให้ผลผลิตและความสูงของต้นตาลโตนด และปัญหาการรวมกลุ่มของผู้ประกอบอาชีพผลิตน้ำตาลโตนด

แนวทางการพัฒนาความยั่งยืนของการผลิตน้ำตาลโตนด ได้แก่ การส่งเสริมให้มีการปลูกต้นตาลทดแทน การส่งเสริมให้ผู้ผลิตน้ำตาลโตนดที่มีที่นาเป็นของตนเองปลูกต้นตาล การเพิ่มแรงจูงใจในการสืบทอดอาชีพ การให้ความรู้ความเข้าใจในความปลอดภัยในการผลิตและการบริโภคน้ำตาลโตนดแก่ผู้ผลิตน้ำตาลโตนด ผู้ค้า และผู้บริโภค การสนับสนุนกลุ่ม/ชมรมผู้ผลิตน้ำตาลโตนด การส่งเสริมผลิตภัณฑ์น้ำตาลโตนดให้เป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนและพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ภายใต้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนและอาหารปลอดภัย การเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์จากต้นตาล การส่งเสริมการเผยแพร่วิถีชีวิตวัฒนธรรมและภูมิปัญญาการผลิตน้ำตาลโตนดสู่สาธารณชน การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยในท้องถิ่น

คำสำคัญ : ความยั่งยืน / น้ำตาลโตนด / อาหารปลอดภัย / ชัยนาท

200 หน้า

SUSTAINABILITY OF PALM SUGAR PRODUCTION, CHAINAT PROVINCE

PATCHARAWADEE KHAMROD 4737409 ENRD/M

M.Sc. (ENVIRONMENTAL PLANNING FOR COMMUNITY AND RURAL DEVELOPMENT)

THESIS ADVISORS: SURIYAPONG WATANASAK, Ph.D. (PALAEO-ENVIRONMENT),
SITTIPONG DILOKWANICH, Ph.D. (HUMAN GEOGRAPHY),
SANCHAI SUTIPANWIHAN, M.Sc. (TECHNOLOGY OF ENVIRONMENTAL MANAGEMENT)**ABSTRACT**

The objectives of this study were to study knowledge about palm sugar production, study palm sugar production cycle, analyze factors affecting palm sugar production which influence to occupation change, and suggest guidelines for sustainable palm sugar production. This study was conducted quantitatively using questionnaires, and qualitatively using in-depth interviews and brainstorm forums with the target population. The target population consisted of producers, traders, consumers, local and government sector personnel in Huay Krod and Huay Krod Pattana sub-districts, Sankhaburi district, Chainat province. All data were analyzed using statistical analysis presented by percentage, frequency distribution, mean, standard deviation, and chi-square test.

It was found that the knowledge of palmyra palm production was comprised of planting, utilization, descent, seasonal production, equipment and production process, production process improvement, and palm sugar storage. The palm sugar production cycle began with palm sugar producers producing the products, and then the products were distributed retail and wholesale. The external factors affecting occupation change were the supporting agricultural policy of the government and land arrangement causing land use and tenure change. Later on, irrigation canals were built that resulted in farmers lacking time to produce palm sugar. Therefore, rice cultivation at one was a year has been increased to more than once year. Some the rice farmers gave up producing palm sugar which a led to the decrease of palm sugar volume and the occurrence of combined sugar. As for internal factors, there was no significant difference between personal characteristics included attitude of palm sugar entrepreneurs and the trend of palm sugar production occupation change at 0.05 levels. On the other hand, period time of occupation and land tenure affected to the trend of palm sugar production occupation change at 0.05 level of the statistical significant difference. Furthermore, there were some problems in the area, including land ownership, raw material deficiency, successor occupation depletion, unsafe production and consumption, cost of raw material is increasing a large quantity of palm sugar, produce storage, period of produce time and the height of sugar palm palmyra tree, and group combination problem.

Suggested guidelines for sustainable sugar palm production therefore, should cover promoting palmyra palm tree planting, supporting palm sugar farmers who have their own rice fields to cultivate palmyra palm trees, raising some incentives for palm sugar successors, providing knowledge on safe palm sugar to producers, traders and consumers, supporting potential of palm sugar producers group, promoting palm sugar product to be a community product and developing to be One Tambon One Product (OTOP) under Thai Community Product Standard (TCPS) and Food Safety Standard, increase value added on products from palmyra palm trees, supporting the way of life, cultural and local wisdom of palm sugar production to publics, promoting eco-tourism, and supporting the relevant research in the local area.

KEY WORDS: SUSTAINABILITY / PALM SUGAR / FOOD SAVETY / CHAINAT
200 pp.